

Nr 8.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående upplåtande av vissa områden från förra militiebostället Long nr 3 Storegård i Skaraborgs län; given Stockholms slott den 1 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över jordbruksärenden för den 31 december 1913 och denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att sjutton i förstnämnda statsrådsprotokoll omförmälda lägenheter må, var för sig med i samma protokoll angivet område och med rätt till fri utfart å genom huvudgården och övriga lägenheter nu gående vägar, från förra kompanichefsbostället 1 mantal Long nr 3 Storegård i Longs socken av Skaraborgs län upplåtas sålunda,

att lägenheten Tjusts kvarn och utgården Fly var för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, samt

att de övriga lägenheterna var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahems-lägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
december 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde vidare.

Vid en år 1912 å förra kompanichefsbostället Long nr 3 Storegård om 1 mantal i Longs socken av Skaraborgs län hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1915 av denna egendom, som nu lämnar 3,500 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt fråga om försäljning av lägenheter från egendomen.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 29 juli 1913 underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning med därtill hörande handlingar, däribland dels en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1911 över egendomen upprättad kartå med tillhörande beskrivning samt en av honom uppgjord

beskrivning över försäljningslotterna, dels en till chefen för jordbruksdepartementet från lägenhetsinnehavaren Herman Andersson inkommen skrift, som överlämnats till styrelsen för att tagas i övervägande i samband med detta ärende, dels ock Kungl. Maj:ts befallningshavandes yttrande i ärendet.

Av de inkomna handlingarna inhämtas, bland annat, följande:

Ifrågavarande egendom är belägen 0.5 mil från Håkantorps järnvägsstation, 0.8 mil från Vara köping och 2.3 mil från Lidköping.

Egendomen innehåller en sammanlagd areal av 252 hektar 42 ar, därav 223 hektar 83.50 ar tomter och åker, 23 hektar 18.70 ar äng och 5 hektar 39.80 ar impediment.

Uppskattningsmännen hava funnit sig icke kunna fästa avseende vid av Johannes Karlsson, S. Bengtsson och Klara Maria Karlsdotter Hellberg gjorda ansökningar att få inköpa av dem nyttjade backstugulägenheter, enär lägenheterna vore belägna i omedelbar närhet av gårdens tomtplats, men hava däremot med hänsyn till egendomens långsträckt- het ansett alla skäl tala för avsöndring från båda ändpunkterna och alltså föreslagit, att följande sjutton lägenheter måtte egendomen från- skiljas och försäljas, nämligen:

Lägenhetens namn	Ägofigurer å kartan nr	Areal i hektar	Salu- värde	Arren- de- värde	Innehavare
I. Bebyggda med kronan tillhöriga hus:					
Tjusts kvarn med kvarnfall.....	9—10	0.121	2,000	100	
Torpet Tjust	1—8, 11—50, 51 a, 51 b	7.779	5,000	190	
Torpet Mossen nr 1	52—98, av 99, 100—102	7.110	4,500	160	
Utgården Fly	561, 571—658, 677, 678	23.220	14,000	575	
II. Bebyggda med innehavaren tillhöriga hus:					
Mossen nr 2.....	av 99, 103—110	1.974	1,300	50	G. Rang
Flytorp	461, 463—480, av 481, 556—560, 562—570	8.492	3,900	175	Viktor Svan- tesson
Hagen	510—537, av 538, 539— 545	10.691	5,100	230	Abel Karls- son
Bäckatorp	av 538, 546—555	2.827	1,400	65	Efr. Svens- son
Stora Nytorp	681—688, 695—703, 729 —739, 741, av 754, 755, 756, 831—833, 842, 859 —861, av 862	8.757	5,600	210	A.P. Larsson

Lägenhetens namn	Ägofigurer å kartan nr	Areal i hektar	Salu- värde	Arren- de- värde	Innehavare
Lilla Nytorp.....	740, 742—751, av 754, 757—764, 834—841, 843, 851—858, av 862	6.846	3,600	165	Carl Synner- gren
Stora Marken	752, av 754, 780—808, 815—830, 844—850, 863 —893	15.336	7,500	335	V. Karlsson
Lilla Marken	765—779, 809—814	2.633	1,400	65	Herman An- dersson
III. Obebyggda områden:					
Snipan	111—138	5.866	2,800	125	
Uddetorp	432, 433, 454—460	6.090	2,700	120	
Krontorp	av 481, 482—509	4.255	1,900	85	
Flyinge	659—676, 679, 680, 689 —694	7.634	3,500	170	
Flyhåv	704—728	6.533	3,400	165	

I fråga om ovanberörda kvarnfall hava uppskattningsmännen an-
fört, att detsamma vore för egendomen alldeles värdelöst, då vatten-
kraften, som vore ringa och ojämn, endast varannan dag finge användas,
vartill komme, att kvarnen vore gammal och förfallen efter att ej på
många år hava använts.

Vidare hava uppskattningsmännen föreslagit, att torpen Tjust och
Mossen nr 1 måtte hembjudas till inköp åt deras nuvarande innehavare,
av vilka var och en brukat sitt torp mer än fem år, och att de med
innehavarna tillhöriga hus bebyggda lägenheterna måtte få övertagas
av deras respektive innehavare, allt mot pris motsvarande ovannämnda
saluvärden, varjämte hemställt, att samtliga köpare måtte tillförsäkras
fri utfartsväg å genom huvudgården och försäljningslotterna nu gående
vägar.

Slutligen hava uppskattningsmännen ansett, att för underlättande
av försäljningen av lägenheterna Flytorp och Stora Nytorp de därå
befintliga, egendomens arrendator tillhöriga ladugårdarna borde av kro-
nan inlösas för pris av respektive 700 och 800 kronor, och hava salu-
värdena å dessa lägenheter beräknats under förutsättning att byggnad-
erna komme att åtfölja dem.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra
mot uppskattningsmännens förslag samt föreslagit, att utgården Fly och
kronolägenheten Tjusts kvarn måtte försäljas å offentlig auktion och

övriga lägenheter såsom egnahemslägenheter samt att, då samtliga till avyttrande föreslagna områden sammanlagt omfattade vida större areal än att desamma författningsenligt finge genom jordavsöndring egendomen fränskiljas, egendomen måtte före försäljningen underkastas ägostyckning.

I infortrat yttrande har lantmäteristyrelsen meddelat, att hinder för ägostyckning å egendomen ej förefinnes.

För egen del har domänstyrelsen, jämte tillkännagivande att på dess föranstaltande egendomens arrendator enligt avtal den 31 januari 1913 till kronan överlämnat ovanberörda torpladugårdar för de föreslagna lösesummorna, biträtt ifrågavarande förslag.

I enlighet härmed hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att omförmälda, till försäljning förordade sjutton lägenheter må, var för sig med ovan angivet område och med rätt att begagna väg, på sätt av uppskattningsmännen föreslagits, från ifrågavarande egendom upplåtas sålunda,

att lägenheten Tjusts kvarn och utgården Fly var för sig försäljas å offentlig auktion under de i nådiga brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, samt

att de övriga lägenheterna var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Ernst Öberg.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 maj 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde vidare.

Den 31 december 1913 beslöt Kungl. Maj:t, att proposition angående upplåtande av vissa områden från förra militiebostället Long nr 3 Storegård i Skaraborgs län skulle avlåtas till riksdagen. Sedan till följd härav proposition i ämnet (nr 25) avlämnats till riksdagen, inkom en skrift från nio torpare och lägenhetsinnehavare under kronoegen-
domen med begäran att de skulle få lösa till sig de torp och lägenheter, de nu innehade. Denna skrift överlämnades till riksdagens jordbruks-
utskott.

Av dem, som undertecknat skriften, synas åtminstone sju vara i statsrådsprotokollet den 31 december 1913 upptagna såsom innehavare av lägenheter, som äro avsedda att säljas. Beträffande en av de sökande,

S. Bengtsson, hava uppskattningsmännen uttryckligen avstyrkt upplåtelse på grund av hans backstugas närbelägenhet till gårdens tomtplats.

Propositionen hann emellertid icke att behandlas, innan riksdagen upplöstes. Med anledning härav torde ny proposition i ämnet böra avlåtas till riksdagen. Då nyssnämnda skrift icke synes mig böra föranleda ändring i förenämnda propositions innehåll och då jag ej heller eljest ifrågasätter någon ändring däri, hemställer jag,

att Kungl. Maj:t måtte besluta, att ny proposition i ämnet av samma innehåll som den förut avlåtna skall föreläggas riksdagen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga... till detta protokoll utvisar, skulle avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.